

Karl August Nicander

Markos Botzaris eller Den Selleidiska Örnen. En Grekisk Sång

Stockholm, Tryckt hos Joh. Hörberg, 1826.

[– Läs mer om verket här](#)

Det avbildade exemplet tillhör Uppsala universitetsbibliotek.

Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga restriktioner. Vid användning ber vi att du hänvisar till Uppsala universitetsbibliotek och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:

<https://lb.se/författare/NicanderKA/titlar/MarkosBotzaris/faksimil?om-boken>

Permanent länk (URN):

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb2429020-faksimil>

MARKOS BOTZARIS

eller

Den Selleidiska Örnen.

En Grekisk Sång

af

KARL AUGUST NICANDER.

STOCKHOLM,

Tryckt hos JOH. HÖRBERG,

1826.

Inkomsten af Upplagan tillfaller Insamlingen
för Grekiska Folket.

MARLOS ROTZARIS

Don S. J. J. J. J.

Don S. J. J. J. J.

Don S. J. J. J. J.

Don S. J. J. J. J.

Don S. J. J. J. J.

Till

DE GREKISKA HJELTARNE

NIKITAS, NOTHOS BOTZARIS, CONST. BOTZARIS,

MIAULIS OCH KANARIS.

*När Hellas kämpar i en blodig strid,
Vi lefve här i endrägt och i frid,
Ett lyckligt folk, med fosterländska sinnen,
På skatter armt, men rikt på stora minnen.*

*När på Er äras altär rörd jag ser
Medborgarne sitt offer lägga ner,
Då Edra bragder allas hjertan lifva,
Jag offrar ock. Sen här hvad jag kan gifva.*

*En evig kärlek till det sköna land,
Der konstens Gud de första kransar band,
Der Aristides lefde, Plato tänkte,
Sophocles söng och Cimon segrar skänkte.*

*En varm beundran för det hjeltemod,
Som blef Ert arf med tappra fäders blod,
Som sväfvar ofvan alla tidens öden,
Som pryder lifvet och förljufvar döden:*

*Åt Selleïdens djerfva örn en sång,
Den söngs uti mitt hjerta hvarje gång,
Som Ryktets stämma jublande förkunnat
De segrar lyckan Edra vapen unnat:*

*O striden fort! — Snart Hellas kämpat ut,
Och Korsets Fana segra skall till slut,
Hon trotsar kulors regn och lansars skurar,
Hon störtar ej med Messolonghis murar.*

*Men skall Ert öde att förkrossas bli —
O trefallt sällare dock ären J
På dödens säng, den Åran Eder bäddat,
Än de, som rädda kunnat — och ej räddat.*

Ἀδελφοί, ἐγὼ ἔκαμα τὸ πρὸς τὴν πατρίδα
χρέος με. Στάτε πιστοὶ εἰς τὴν πατρίδα
ὡς πιστοὶ δοῦλοι τῷ Θεῷ. Ἀφήσατε με,
καὶ τρέχετε νὰ τελειώσατε ἐκεῖνο ὅπου ἐγὼ
ἄρχισα.... Ἡ πατρίς ἐλευθέρᾳ ἐστὶ. Ἀπο-
θνήσκω εὐχαριστημένος.

MARKOS BOTZARIS Sista Ord.

Archipelagens vågor re'n förgylldes
Af solens sista, milda afskedsblick.
Med gyllne kronor trädens toppar fylldes
Och fjellens snö en rosenrodnad fick.
Det blef så tyst på bergen och på fälten;
Men se, Botzaris dock, den unga hjelten,
Till sömn ej lockas af naturens frid.
Uppå en klippa sitter han och tänker,
Och rundt omkring sin stolta höfding blänker
En här af Palikarer, klädd till strid.

Ju mer naturen mörknar för hans öga,
Dess ljusare det blir uti hans själ.
Han blickar stum och tankfull mot det höga,
Och märker skymningen kring nejden väl.
När allt är skumt, och första stjernan strålar,
En eldig rodnad hjeltens kinder målar:

Han reser sig: med honom uppstår allt.
 Gladt skådar han på sina kämpar neder,
 Och något öfverjordiskt skönt sig breder
 Omkring hans höga, krigiska gestalt.

"J Bröder!" så han talte: "Natten stundar,
 "I ljusgrå dimma står Parnassus klädd.
 "Snart Mustaj Pascha, opiidrucken, blundar
 "I Karpenitza på sin svandunsbädd.
 "Hans tropp skall slås, hans öfvermod förfäras:
 "Det — eller ock skall jag ur striden bäras
 "Med hjälmen klufven och med hjertat kallt.
 "Vi äre få; men manliga vi äre:
 "För Hellas lif och frihet svärd vi bäre; —
 "Blott den, som mycket vågar, vinner allt.

"Vid midnattstimman gå vi till hans läger.
 "Min tanke re'n vårt anfall ordnat har:
 "Och denna natt — så mig en aning säger —
 "Har oss en härlig seger i förvar.
 "Än tvenne timmars hvila eder unnen,
 "På jorden, kämpar, sofven, om J kunnen;
 "Ty hvilan alstrar friska bragders glöd.
 "När jag med svärdet slår på cittrans strängar,
 "Uppresen Er från edra hårda sängar,
 "Och följn mig till seger eller död!"

Tvåhundra Fyratio Palikarer

Med starka mannastämmor svarte: "Ja!

"Med dig för Gud, för Fosterjord och Lärer.

"I denna natt vi svärd ur skidan dra."

Men Sulioterna, som stilla lågo,

Med mörka blickar på hvarannan sågo,

Och intet ljud från deras läppar gick.

Liksom han deras mening gissat hade,

Botzaris till den stumma troppen sade

Med manlig mildhet uti ord och blick:

"Jag vet, J striden hellre än J talen.

"J, Sulioter, sviken icke mig.

"Så skön ej sången hörs af näktergalen,

"Som edra sablars klang i storm och krig."

Så talte han. En bifallsnick förklarar

Hvad hären tänker: sorl af bifall svarar

Hvart ord af Vestra Grekelands Stratark.

Sen skingras kämparne ur sina leder,

Och lägga sig till flyktig hvila neder

Vid bergets fot på daggbefuktad mark.

Ej så Botzaris. Han sin cittra fattar

Och sakta uppför bergets branter går.

Ej endast krigets ära högt han skattar;

Han äfven Sångens ljufva konst för tår.

Han sätter sig uppå den högsta spetsen,
 Beskådar tyst den dimmbehöljda kretsen,
 Mot insjöns lugna spegel blickar ner:
 Der molnens vålnadslika skuggor simma,
 Och mången stjärna, tänd för nattens timma,
 Sin bleka bild i stilla svallning ser.

Hans minne med förtjusning flyr tillbaka
 Till nejder, dem han lemnat längese'n.
 På Chryse tänker han, sin trogna maka,
 Hvars sista kyss på munnen glöder än:
 På sina fäders hem, sin faders hydda,
 Som honom närt, och den han nu vill skydda
 Med tacksam hand, som kämpe och som fri.
 Hör, toner, dem hans bröst ej mer kan gömma,
 Ifrån hans läppar och från cittran strömma,
 Och vakteln blandar in sin sång deri:

Då min ande hvilar,
 Glad till dig han ilar,
 Sköna Chryse! vänta
 Mig ej hem i natt!
 Förr'n ur blåa vågor
 Morgonrodnans lågor
 Upp i Östern glänta,
 Tar jag Paschan fatt.

Hur mitt hjerta svallar!
 Fosterlandet kallar:
 Tanken söker striden,
 Liksom Öرنen rof.
 Känslan vid ditt sköte
 Söker glädjens möte,
 Liksom dufvan friden,
 Kärlekens behof.

Kommer jag ej åter,
 Vet, om än du gråter,
 Att till dödens stunder
 Du min tro behöll.
 Lyft din blick från jorden,
 När de sköna orden
 Gå kring berg och lunder:
 "Han med ära föll."

Blomstren vissna alla,
 Kämpen måste falla,
 Glädjen slocknar, smärtan
 Dör också en gång.
 Lycklig den, hvars minne
 Evigt slutes inne
 I de frias hjertan
 Och i Skaldens sång.

Men då han sista orden sjungit hade,
 Och cittran sönk till jorden ur hans hand,
 Den tysta Sömnen på hans panna lade
 Sin vallmokrans. Han är i drömmens land.
 Förgäfves strider han med Nattens makter,
 Som honom draga ned till Morphei trakter;
 Hans motstånd öker deras seger blott.
 Och drömmens taflor, glänsande och höga
 Sig veckla präktigt ut framför hans öga.
 Se här de bilder, dem han skåda fått:

Han såg hur Ali Pascha af Janina,
 Den gamla, stolta Lejonkungen, satt
 Uppå en krutfylld, underjordisk mina,
 Omgifven af sin oskattbara skatt.
 Den unga Selim, med de ljusa håren,
 Så skön, som morgonsolen är om Våren,
 Vid Alis thron en påtänd fackla bär.
 Och Paschan sade: "Selim! jag vill våga
 Att dessa klara himlens stjernor fråga,
 Om ödet Grekland friheten beskär.

Får jag ett Nej till svar på mina frågor,
 Om Porten segrar, vinkar jag åt dig.
 Tänd då vår mina på. Jag dör i lågor,
 Och Grekland jag begrafva skall med mig."

Och Selim svarte: "Ej min tro skall vackla.
 Jag står som *Kärleken* med upprätt fackla,
 Och lyser Greklands kamp och Greklands hopp;
 Men på din vink, som leder mina öden,
 Jag vänder facklan om, och blifver *Döden*,
 Och går med dig i samma lågor opp."

Snart Ali vinkade; men i detsamma
 Som Selim skulle vända facklan om,
 Och sätta minans afgrunds djup i flamma,
 Lik en bevingad storm Botzaris kom.
 Han rycker blosset utur Selims händer,
 Och långt i blåa hafvet ut det sänder:
 Ett stjernfall likt, det sjunker der och dör. —
 — Botzaris vaknar, ser sig stå på fjellet,
 Och fjerran från det tysta böncapellet
 Han midnattsklockans gälla toner hör.

Då var ej tid att längre der förbida;
 Han går med raska steg från klippan ner.
 Nu brinner han af häftig lust att strida,
 Och snart till strids det kända tecknet ger.
 Med svärdet starkt han slår på cittrans strängar,
 Och strax med sorl från sina hårda sångar
 Stå kämparne i fulla vapen opp.
 Botzaris talar — ingen anda rördes;

Men hvarje ord, som från hans läppar hördes,
Liksom en blixst all hären genomlopp.

Sen ordnade han tåget. Vidt det räckte:
Med sina Palikarer gick han främst,
Och Sulioterna hans rygg betäckte;
De voro lugnare, men icke sämst.
Ty alla, som i troppen syntes tåga,
Uppeldades af samma rena låga,
Att segra eller dö för fädrens bygd.
Men tyst som Dödens Englar fram de gingo,
Tills Paschans läger de i sigte fingo,
Som glänste hvitt, i fikonsträdens skygd.

Uti sitt tält af perlbestickadt siden
Vällustigt utsträckt Mustaj Pascha sof.
Ej visste han hur när han var till striden;
I spridda tält re'n slumrade hans hof.
En Negerslaf allena, svart som natten,
Lik sagans Drake, som höll vakt om skatten,
Med djurisk trohet vid hans fötter låg.
Om sömnens spira slafven stundom tämde,
Det minsta ljud ur slumren honom skrämde.
Då spratt han upp och på sin herre såg.

Kort efter midnatt han sig höra tyckte
Ett dån af svärd och lossade gevär.

I Paschans atlastäcke löst han ryckte,
 Och sade: "Herre! fienden är här."
 Men Mustaj svarte: "Fienden jag känner:
 Jag har omkring mig åttatusen vänner:
 De äro fruktansvärda, vill jag tro.
 Var stilla, Mohul! I din herres läger
 Tre Paschar tjena. En af dem mig säger,
 Om någon Christen hund förstört min ro."

Så sagdt, han sönk bekymmerslös tillbaka
 På ejderkudden; men hans ro blef kort.
 Helt tydligt hördes dragna vapen braka
 Ej långt ifrån härförartältet bort.
 Då reste Mustaj sig, tog sabeln neder,
 Som mången gång han burit har med heder;
 Ty han var krigisk, då han ville det.
 I simpel skrud han sina lemmar höljde,
 Och gick. Pistolbeväpnad slafven följde,
 Som skuggan trogen, i sin herres fjät.

Derute gick det tappert till; ty redan
 Botzaris slagit förpostkedjan ner.
 Femhundra man dess styrka var; och sedan
 Han söker flera, och han finner fler.
 Re'n alla Turkar, dem Propheten unnar
 Att vakna upp, då faran sig förkunnar,

Beväpna sig, och slåss med fasans mod.
 För Grekers svärd till hundratal de falla,
 Och fåfängt ropande sitt "Allah! Allah!"
 Till Paradiset simma i sitt blod.

Allt mera frossar döden. Men Botzaris
 Inrusar i ett tält med vindens lopp.
 Der ser han Paschan Hago Bessiaris,
 Som, sömnig än, nyss steg ur bädden opp.
 Den vilde drar sin dolk, och håniskt skrattar,
 Men Hjelten honom hårdt i skägget fattar:
 "Du, Sulis bödel! mördar ingen mer!"
 Vid dessa ord han Turkens hjessa böjer:
 Sitt varma svärd med väldig arm han höjer,
 Och Hago ramlar död till golfvet ner.

Ej hinder och ej faror hjelten hämma:
 Från seger och till seger blott han flyr.
 "Hvar äro Pascharne?" så hörs hans stämma:
 "Hvi sofva de, då redan dagen gryr?"
 Strax Sepher Pascha blef tillfångatagen,
 Och på en vink i starka fjettrar slagen,
 Han fördes bort bland Palikarers svärd.
 En afgrundseld uti sin blick han hade,
 Ej drog han suck, och intet ord han sade.
 Den fruktansvärde var beklagansvärd.

När nu Strataren framåt sig begifver,
 Och åt Phocidas en befallning ger,
 Han Negerslafven Mohul varse blifver,
 Som hoppar vildt omkring och rysligt ler.
 "Missfoster! skynda dig, var snabb att springa,
 "Att ej ett misshugg af min skarpa klinga
 "Må klyfva dig!" När Markos detta sagt,
 Han går förbi; men Slafven ler dess värre,
 Och lömsk mot alla, trogen blott sin herre,
 Bereder sig att hämnas hans förakt.

Snart Musulmännens brustna leder flykta,
 Och Eruktan banar dem en öppen stråt.
 Re'n äro Månstandaren nederryckta:
 I Paschans harem ljuder klagogråt.
 Då hörs en mäktig röst till hären dundra:
 "När sågen J, att tusen fly för hundra?
 "I lägret finnas inga Greker än.
 "För några druckna Scondrier J bäfven;
 "Vid Omars skägg! fort er tillbaka häfven!
 "Prophetens fanor hämta hit igen!"

Då syns Botzaris midt i hären stanna
 Med samma djerfhet, han i striden haft.
 En himmelsk fågning strålar på hans panna,
 Och i hans bröst en himmel utaf kraft.

Hans rika hår i lösa lockar gungar:
 Ett blottadt svärd i högra handen ljungar:
 På blåa dräkten korsets bild är röjd.
 Friskt mannamod uti hans ådror brusar,
 Och österns vind i hjelmens fjädrar susar
 Sin sång om seger och sin sång om fröjd.

Han ropar högt: "O nej! J skolen falla.
 "Er sista dag nu nyss upprunnen är.
 "J blifven nedergjorde alla, alla;
 "Markos Botzaris, hämnaren, är här."
 Och så, i spetsen framför Sulis hjeltar,
 Förödelse och död han för sig vältar;
 Men Mohul känner honom på hans mod.
 Ett skott! — Botzaris strax sig sårad känner,
 Men strider dock, ehuru smärtan bränner:
 Hvert steg framåt han märker med sitt blod.

Och just, som segren synes sig förklara,
 Och lyckans ynnest står de tappra bi,
 Då Musulmännens ångestrop besvara
 Botzaris och hans Grekers segerskri:
 Ännu ett skott den ädla Markos hinner,
 Han dignar: styrkan ur den arm försvinner,
 Som nyss så djerft och öfvermanligt stred.

Han,

Han; som gick upp lik morgonsolen präktig,
 Och ensam var legioner öfvermäktig,
 Nu sjunka syns som aftonsolen ned.

I samma stund som hjelten Markos böjde
 Sitt hufvud ned och blef för verlden kall,
 Naturens sol sig klar i Östern höjde,
 Slog ögat upp och såg sin likes fall.
 Nu Zongos, Hyskos och Belezes lände
 Med friska troppar an. Sin Chef de kände,
 Snart de eröfrade sin Chef igen:
 Och kämpar, dem till gråt hans åsyn rörde,
 Ur stridens eld och buller honom förde.
 Han lefde än, han log emot dem än.

Den seger, som en hjeltes kraft beredde,
 Bredvid hans bår Förtviflans styrka vann.
 Vål mången större strid på jorden skedde;
 Men ingen mera härlig nämnas kan.
 Hvar Musulman, som värdig var att falla,
 Han föll för svärd: de andra flydde alla
 Och hämdens Furie dem framför sig dref.
 Halftannat tusen döda fältet täckte;
 Men många skaror sina vapen sträckte,
 Och hela lägret Grekiskt byte blef.

När allt var stilla, härens klagan hördes
 Omkring den bädd, der blek Botzaris låg.
 Af kämpar han till Messolonghi fördes:
 Det var ett sorgens och ett segrans tåg.
 De Palikarer, som sin höfding buro,
 En evig kärlek åt hans minne svuro,
 Ett evigt minne af hans segrars lopp:
 Och Sulioterna, som efter följde,
 I mörka mantlar sina hjessor höljde,
 Men lyfte fanorna mot himlen opp.

En helig källa är i dessa trakter
 Upprunnen tyst ur blomsterdalens famn.
 Kring henne vaka Sängens milda makter:
 Kephalo-Vrysson är den källans namn.
 Cypresser stå som Sorger vid en sida;
 Men Lagrar vid den andra skugga sprida,
 Som Segrarnas och Ärans sinnebild.
 Vid källans brädd, dit bäckens brusning leder,
 Nu sätta krigarne sin Höfding neder;
 Än är han ej från dem och lifvet skild.

Sitt hufvud lyfter han, och ögat strålar.
 Han rör vid vattnet med en vissnad hand.
 En flyktig rodnads sken hans anlet målar.
 Och hastigt löser sig hans tungas band.

Han säger: "Bröder! jag har nu betalat
 "Min skuld åt Hellas. Himlen mig hugsvalat
 "Med döden på en gång och segrens fröjd.
 "Mitt efterdöme följén, och fullborden
 "Hvad jag begynt för Gud och fosterjorden —
 "Vårt fosterland är frött — Jag dör förnöjd."

Så blef han död. Ej någon klagan märktes;
 Hans död för härlig att beklagas var.
 Af hjeltens sista hälsning alla stärktes,
 Och hvar och en sin smärta manligt bar.
 Men krigarne, som uti tårar flöto,
 Med tystnad lagerqvistar nederbröto,
 Och Constantin Botzaris band en krans,
 Den han kring brodrens bleka panna lade,
 Och med en blick mot himlens fäste sade:
 "Gud! gif mig snart en död så skön som hans!"

Cypressen hviskar än om sorg vid källan,
 Och Lagern susar der om Ära än.
 Från striden komma Dufvor icke sällan
 Att söka fristad der, och finna den.
 Men Örnen, då han majestätisk seglar
 Till stridens fält, ett ögonblick sig speglar
 Med stolt behag i källans lugna flod.
 De vittna om de dygder Markos hyste:

Att i hans bröst i skön förening lyste
Med Dufvans oskuld Örnens hjertemod.

I Messolonghi är Botzaris jordad:
För evigt Minne har han lefvat nog.
Den helga sak är kanske snart fullbordad,
För hvars försvar han handlade och dog.
Hans Ande, som af Greklands ära njuter,
På Messolonghis hjeltar ned sig gjuter:
I hvarje Grekisk seger segrar han,
Och hviskar ned från skyn de klara orden:
"Att Äran är det skönaste på jorden,
Och blott den frie henne skörda kan."